

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu**

Poznań, dnia **10** czerwca 2011 r.

**Pani
Dorota Urbańska
Dyrektor
Domu Pomocy Społecznej
im. Jana Pawła II w Pile**

LPO-4114-01-13/2011

I/11/002

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli,¹ zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Poznaniu przeprowadziła w Domu Pomocy Społecznej w Pile (zwanym dalej „DPS”), kontrolę w zakresie zapewnienia dostępu do świadczeń zdrowotnych mieszkańcom domów pomocy społecznej w okresie od 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 31 maja 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, zapewnienie dostępu pensjonariuszom DPS do świadczeń zdrowotnych.

1. W kontrolowanym okresie, działając na podstawie decyzji Wojewody Wielkopolskiego z dnia 22 stycznia 2007 r., Powiat Pilecki prowadził DPS będący placówką całodobowej opieki, przeznaczoną dla 70 osób przewlekle somatycznie chorych. W okresie objętym kontrolą w DPS przebywało 70 pensjonariuszy.

2. NIK pozytywnie ocenia sposób w jaki DPS, stosownie do postanowień zawartych w art. 58 ust. 2 *ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej*², umożliwił i zorganizował swoim pensjonariuszom pomoc w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych.

Wszyscy pensjonariusze DPS, spośród 25 objętych kontrolą, regularnie korzystali ze świadczeń zdrowotnych udzielanych im przez wybranych lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej, którzy świadczyli swoje usługi zarówno w poradniach jak i placówce DPS. Dodatkowo 10 mieszkańców w 2009 r. i 18 mieszkańców w 2010 r. (co stanowi odpowiedni 40% i 72% badanej próby) korzystało ze świadczeń zdrowotnych udzielonych przez lekarzy, 12 mieszkańców (co stanowi 48% badanej próby) regularnie korzystało z zajęć rehabilitacyjnych, a 17 mieszkańców (tj. 68%) wykonywało ćwiczenia ogólnousprawniające

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.

czynne i bierne lub bierne trzyłózkowe. Wszyscy mieszkańcy DPS, zgodnie z § 6 ust. 2 pkt 2 *rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005 r. w sprawie domów pomocy społecznej*³ (dalej zwanego *rozporządzeniem o DPS*) mieli zapewniony dostęp do zatrudnionego przez DPS psychologa.

3. W latach objętych kontrolą opiekę pielęgniarскую nad mieszkańcami DPS sprawowały zarówno pielęgniarki zatrudnione przez DPS (w wymiarze od 1,5 do 3 etatów) jak i pielęgniarki świadczące usługi w ramach kontraktu z NFZ. W okresie od 1 stycznia 2009 r. do 28 lutego 2010 r. opiekę pielęgniarскую nad 36 mieszkańcami DPS zaklasyfikowanymi poniżej 40 punktów w skali Barthel, sprawowało sześć pielęgniarek kontraktowych, w formie indywidualnych praktyk pielęgniarских. Od dnia 1 marca 2010 r. na podstawie zawartego porozumienia wszystkie czynności pielęgniarские zgodnie z kontraktem z NFZ wykonywał NZOZ „Salve” s.c. Pozostali mieszkańcy DPS zaklasyfikowani powyżej 40 punktów w skali Barthel, korzystali z usług NZOZ „Salve”, w przypadku zaistnienia takiej potrzeby. -Opiekę pielęgniarскую w godzinach nocnych oraz dni wolne od pracy zapewniało mieszkańcom DPS pogotowie ratunkowe w Pile. W 2009 r. pogotowie ratunkowe wzywane było 23 razy do 16 mieszkańców, a w 2010 r. 39 razy do 23 mieszkańców DPS.

NIK negatywnie ocenia zatrudnianie przez DPS od dnia 15 maja 1992 r. na etacie pielęgniarki, osoby nie posiadającej prawa wykonywania zawodu według wzoru określonego *rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 3 listopada 1999 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o prawie wykonywania zawodu pielęgniarki lub położnej i wzoru zaświadczenia o ograniczonym prawie wykonywania zawodu pielęgniarki lub położnej*⁴. Było to niezgodne z art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o zawodach pielęgniarki i położnej⁵, według którego zawód pielęgniarki może wykonywać osoba posiadająca prawo wykonywania zawodu, stwierdza okręgowa rada pielęgniarek i położnych. W aktach osobowych starszej pielęgniarki znajdował się nieaktualny dokument potwierdzający prawo wykonywania zawodu z dnia 19 sierpnia 1986 r. W trakcie kontroli NIK złożono kompletny wniosek do Okręgowej Rady Pielęgniarek i Położnych w Pile o wydanie aktualnego dokumentu potwierdzającego prawa wykonywania zawodu. DPS z tytułu zatrudnienia tej pielęgniarki poniósł koszty w wysokości 45.739,67 zł w 2009 r. i 48.950,07 zł w 2010 r.

NIK zwraca uwagę, że zatrudnione przez DPS pielęgniarki w okresie od 1 stycznia 2009 r. do 30 kwietnia 2010 r. sprawowały opiekę w systemie dwuzmianowym pomimo, że regulamin pracy zakładał sprawowanie takiej opieki w systemie trózzmianowym.

4. NIK pozytywnie ocenia fakt, że zgodnie § 2 ust. 4 *rozporządzenia o DPS*, w terminie sześciu miesięcy od dnia przyjęcia mieszkańca do DPS, sporządzono indywidualne plany wsparcia, dla wszystkich 25 mieszkańców objętych kontrolą. NIK zwraca jednak uwagę, że były one prowadzone w sposób nierzetelny. W żadnym z badanych indywidualnych planów wsparcia nie wskazano osób odpowiedzialnych za realizację poszczególnych form zadania, 15 z nich nie zawierało oceny kondycji finansowej mieszkańca, a 16 planów nie zawierało

³ Dz. U. z 2005 r. Nr 217 poz. 1837

⁴ Dz. U. z 1999 r. Nr 97 poz. 1137

⁵ Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1217 ze zm.

pielęgniarskiej oceny stanu zdrowia pensjonariusza. Ponadto, w przypadku 15 planów, adnotacje o przebiegu realizacji zadań były dokonywane, w terminie powyżej sześciu miesięcy.

5. NIK negatywnie ocenia fakt, że zarządzenie w sprawie powołania zespołu terapeutyczno-opiekuńczego (dalej Zespół) nie było na bieżąco aktualizowane i w następstwie tego, spośród 27 członków powołanych zarządzeniem, 14 osób (52%) nie było już zatrudnionych w DPS. Tym niemniej wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego, o którym mowa w § 6 ust. 2 pkt 3b *rozporządzenia o DPS* był prawidłowy dla tego typu domu pomocy społecznej i wynosił odpowiednio 0,74 i 0,77. Udział osób uczestniczących w pracach Zespołu, a nie będących pracownikami DPS, był zgodny z § 6 ust. 2 pkt 3f przywołanego powyżej rozporządzenia i wynosił 21% i 26 % ogólnej liczby osób zatrudnionych w DPS, odpowiednio według stanu na dzień 6 listopada 2009 r. i 11 maja 2011 r.

Stosownie do § 6 ust. 2 pkt 4 przywołanego rozporządzenia, członkowie Zespołu mają obowiązek uczestniczenia, co najmniej raz na dwa lata, w organizowanych przez dyrektora szkoleniach na temat praw mieszkańca domu oraz kierunków prowadzonej terapii, a także metod pracy z mieszkańcami. NIK zwraca uwagę, że w szkoleniach, które odbywały się w dniach 3 kwietnia 2009 r. i 15 lutego 2010 r. nie uczestniczyło czterech (15,4%) spośród 26 pracowników objętych kontrolą.

6. W myśl postanowień § 6 ust. 2 pkt 1 i 2 *rozporządzenia o DPS* warunkiem efektywnej realizacji usług opiekuńczych i wspomagających jest zatrudnianie w pełnym wymiarze czasu pracy dwóch pracowników socjalnych na 100 mieszkańców oraz zapewnienie kontaktu z psychologiem. W całym okresie objętym kontrolą tj. w latach 2009 – 2010, DPS zapewnił swoim mieszkańcom kontakt z zatrudnionym na podstawie umowy o pracę psychologiem oraz w 2009 r. zatrudnił jednego pracownika socjalnego, w pełnym wymiarze czasu pracy. Wskutek zalecenia pokontrolnego Wojewody Wielkopolskiego, w sprawie zatrudniania pracownika socjalnego, co najmniej w wymiarze 1,4 etatu na 70 mieszkańców, DPS zatrudnił w 2010 r. drugą osobę na to stanowisko w ½ wymiaru czasu pracy.

DPS, zgodnie z dyspozycją § 6 ust. 1 pkt d i e wymienionego wyżej rozporządzenia, zapewniał pomieszczenia gabinetu medycznej pomocy doraźnej oraz przeznaczone do terapii i rehabilitacji.

7. W obowiązujących w okresie objętym kontrolą, regulaminach organizacyjnych, zaakceptowanych uchwałami Zarządu Powiatu w Pile nr 286/08 z dnia 27 lutego 2008 r. oraz nr 682/10 z dnia 24 marca 2010 r., określony został czas, w którym Dyrektor DPS przyjmuje w sprawie skarg i wniosków. Informacje o tym oraz o miejscu udostępnienia regulaminu organizacyjnego a także innych przepisów, zamieszczono na tablicach informacyjnych na każdym piętrze czterokondygnacyjnego budynku DPS. Zwrócić jednak należy uwagę, że sposób rozpatrywania skarg i wniosków został uregulowany w wewnętrznym zarządzeniu nr 4/2005 z dnia 30 lipca 2005 r. i nr 18/2009 z dnia 25 września 2009 r., w sprawie procedur obowiązujących w DPS, o którego treści mieszkańcy nie byli informowani.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. uzupełnienie w aktach osobowych dokumentu potwierdzającego aktualne prawo wykonywania zawodu pielęgniarki oraz doprowadzenie do zgodności regulaminu pracy DPS ze stanem faktycznym w zakresie obowiązującego czasu pracy,
2. sporządzanie indywidualnych planów wsparcia mieszkańców w oparciu o kompletne informacje dotyczące diagnozy socjalnej, finansowej, psychicznej, ogólnego stanu zdrowia oraz oceny pielęgniarstwa stanu zdrowia,
3. wskazywanie w indywidualnym planie wsparcia osób odpowiedzialnych za poszczególne formy zadania oraz czasu i miejsca realizacji planu,
4. zaktualizowanie zarządzenia Dyrektora DPS dotyczącego składu osobowego zespołu terapeutyczno - opiekuńczego,
5. przeszkolenie wszystkich członków ww. Zespołu w zakresie, o którym mowa w § 6 ust. 2 pkt 4 *rozporządzenia o DPS*.

Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Poznaniu, na podstawie art. 62 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektora w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani Dyrektor prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.